

Réz Gyula

(Nyírbátor, 1884-Budapest, 1958.)

Családi neve eredetileg Rézler. Apja falusi pallérmester volt, akiben egyetlen vágy élt igazán, hogy fia többre vigye, mint ő. Szülein kívül mégis egyik nyírbátori tanítójának köszönhetette elsősorban, hogy gimnáziumba jutott. Érettségi után egy ideig papnövendék volt, tüdőbetegsége miatt azonban abba kellett hagynia a tanulást. Felgyógyulása után végül latin történelem szakos tanári oklevelet szerzett. Előbb Miskolcon, majd Budapesten tanított.

Az első világháború kitörése után azonban rögtön be kellett vonulnia. 1916-ban betegsége kiújult, ismét hosszú időt kellett szanatóriumban töltenie. A háború után egy ideig újra tanított, a huszas évek közepén pedig a MTA szótárkészítő bizottságának tagja lett. Ebben az időben alakult ki szorosabb barátsága Földessy Gyulával, Karácsony Sándorral és Gombocz Zoltánnal.

Életkora szerint a Nyugat első generációjához tartozott. Egy évvel volt fiatalabb Babitsnál és Juhász Gyulánál, s egy évvel idősebb Kosztolányinál. Ő azonban nem került kapcsolatba a Nyugattal. Valószínűleg betegségével függött össze, hogy időben is később indult költészete, mint említett kortársaié. Deres fővel volt fiatal lírikus írta róla később Karácsony Sándor.

A háború alatt jelentek meg első versei, de igazán csak a 20-as évek derekán bontakozott ki költészete. Ekkor a Napkelet, a Pásztortűz, az Élet, a Protestáns Szemle, az Erő, a Budapesti Hírlap, a Képes Krónika, a Nemzeti Újság és az Új Nemzedék rendszeresen közölték írásait. Több antológiában, többek között az 1930-ban, Vajthó László szerkesztésében napvilágot látott Mai Magyar Múzsában is szerepelt. Válogatott verseit a Napkelet Könyvtára sorozatban készültek kiadni 1943-ban, a háborús események miatt azonban erre már nem került sor. A háború utáni évek pedig még kevésbé kedveztek az akkor már nyugdíjas Réz Gyula költeményei kiadásának, pedig 1946-47-ben az őt nagyon tisztelő Weöres Sándor is szorgalmazta a kötet megjelenését. Csak 35 évvel a költő halála után kerülhetett végre az olvasók kezébe válogatott verseinek gyűjteménye, a Telegráfoszlop. (Font Könyvkiadó. Bp. 1993.)

Irodalom:

Karácsony Sándor: Réz Gyula. In.: Mai Magyar Múza, 1930. Karácsony Sándor: A könyvek lelke. Bp. 1941.

U.ő.: A Telegráfoszlop című kötet előszava.

/Katona Béla: Szabolcs-Szatmár-Bereg irodalmi topográfiája, II. Ajaktól Zsurkig Nyíregyháza : Jóna Múz. 1996./